

Ben ik mijn lijf ?

3

Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
www.maieutiek.nl

Techniek en lijf

- Vroeger was er een lijf en daarin leefde een ziel of geest en die bestuurdde het lijf. Na de dood scheidden lichaam en ziel/geest en het lijf verviel tot stof.
- Nu zijn we in het westen vaak reductionistisch materialistisch d.w.z. we zijn ons lijf. Als het lijf ermee ophoudt zijn wij als geest/ziel gedoemd te verdwijnen.

maieutiek-mei 2016 lijf-3

Wat doet dat met onze identiteit?

- We gaan kennis nemen van ons lijf van binnen en van buiten. Anderen weten meer van mijn lijf dan ik zelf. Ik voel me gezond, maar een bezoek aan de dokter kan me duidelijk maken dat ik dat verkeerd voel.
- Je weet zeker dat je zwanger bent omdat een ander dat vertelt.
- De relatie met het eigen lijf is vervreemder dan ooit, juist nu we alles kunnen zien en meten.

maieutiek-mei 2016 lijf-3

E-health en Pret-echo

lijf-3

Visualisering van het innerlijk leven (i.t.t. blz. 145)

- We kunnen nu al met gedachten een prothese aansturen, zien of iemand stress heeft en wat dat doet toe- of afnemen.
- Neurowetenschap gaat waarnemen welke (koop)lusten door een reclame wel of niet worden opgewekt.
- We kunnen tot 6 seconden vóórdat iemand bewust iets besluit in zijn of haar brein zien welk besluit het gaat worden.

maieutiek-mei 2016 lijf-3

Binnen en buitenwereld

- Ik ben een ding dat zichzelf opvat als een bewustzijn met een lijf. (Dennett op blz. 154)
- Maar de scheiding binnen- buiten is permeabel.
- Ik ben een lichaam en omdat ik als lichaam mijzelf opvat als een inwendigheid (mijn binnenste) impliceert dat ook een uitwendigheid (buitenaf/ vreemdheid)

maieutiek-mei 2016 lijf-3

Materie en subjectiviteit

- Als je zegt alles is materie, hoe verklaren we dan het bestaan van subjectieve ervaringen, van het verschil tussen de beleving van binnenuit en van buitenaf van die materie?
- Als je zegt alles is geest, hoe verklaren we dan de gebondenheid van die vrije geest aan de beperktheid van de materiele gestalte van het lichaam?

maleutiek-mei 2016 lijf-3

Nancy's differentie opvatting

- 'Materie is primair niet een immanente dikte die absoluut in zichzelf gesloten is, maar zij is daarentegen allereerst het *verschil* waardoor iets of een ding mogelijk is' (Nancy 1993: 95, cursivering JS).
- Een menselijk lichaam is geen gesloten substantie, maar staat open naar de wereld en is altijd te midden van andere lichamen (dingen en mensen)

maleutiek-mei 2016 lijf-3

Aanraking

- Lichaam zijn = aanraking zijn (161)
- Deze uitgebreidheid is meer dan res extensa dat op zichzelf kan bestaan, hier gaat het om extensie, spreiding.
- We ervaren onszelf pas echt als we niet helemaal met onszelf samenvallen, als er de ervaring van verschil is.

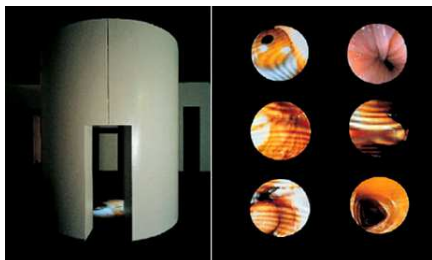
maleutiek-mei 2016 lijf-3

Vershil doet mij bestaan

- Speeksel, broodje eten, ziek zijn, pijn hebben, maar ook liefkozen, genieten, fit voelen bestaan alleen als er een verschil is. Tussen binnen en buiten, tussen vroeger en nu, tussen jouw materie en de andere(n).
- Noch de met zichzelf samenvallende materie, noch de met zichzelf samenvallende geest kan werkelijk mens zijn.

maleutiek-mei 2016 lijf-3

Corps étranger

maleutiek-mei 2016 lijf-3

More is less

- Juist alles zien wat zich in mij ophoudt maakt de mens duidelijk dat er veel eigen lijf is dat geen deel uitmaakt van de eigen subjectiviteit, intimiteit of de ervaren persoonlijkheid, terwijl het wel de mogelijkheidsvoorwaarde is voor dat alles.
- Vervreemding neemt toe door meer inzicht.
- Wat doet dat met het vertrouwen op de zelfervaring van het lichaam?

maleutiek-mei 2016 lijf-3